

En ny förordning om bevarande, karakterisering, insamling och nyttjande av genetiska resurser inom jordbruket

Jordbruksdepartementet

2004-01-29

Dokumentbeteckning

KOM(2003)817

Förslag till rådets förordning om inrättande av ett program för bevarande, karakterisering, insamling och nyttjande av genetiska resurser inom jordbruket

Sammanfattning

Kommissionen har lagt fram ett förslag om en ny rådsförordning om bevarande, karakterisering, insamling och nyttjande av jordbrukets växtgenetiska och djurgenetiska resurser. Syftet med förslaget är att inrätta ett program för att finansiera verksamhet för nyttjande av jordbrukets genetiska resurser, att bidra till genomförandet av verksamhetsplanen för biologisk mångfald i jordbruket, att främja informationsutbyte och nära samarbete mellan medlemsstaterna och att underlätta samordningen när det gäller internationella åtaganden avseende genetiska resurser inom jordbruket.

Huvuddelen av programmet kommer att bestå av riktade projekt i samarbete mellan medlemsstaterna för att främja bevarande och användning av genetiska resurser inom jordbruket, samordnade verksamheter för att förbättra samordningen på gemenskapsnivå samt följdåtgärder i form av möten och seminarier för att sprida kunskap och information om teknik, resultat och möjligheter att använda resultaten på marknaden.

Det föreslagna åtgärdsprogrammet föreslås få en budget på 10 miljoner euro för perioden 2004 - 2006. Gemenskapens bidrag till riktade projekt skall enligt förslaget uppgå till högst 50 procent, medan samordnade verksamheter och följdåtgärder kan finansieras med upp till 80 procent. Övrig finansiering förväntas ske via deltagande grupper (genbanker, företag, forskningsinstitutioner och enskilda organisationer).

1.1 Bakgrund och innehåll

Genom rådets förordning (EG) 1467/94 om bevarande, karakterisering, insamling och nyttjande av biologiska resurser inom jordbruket inleddes ett åtgärdsprogram för den femårsperiod som löpte ut den 31 december 1999. Inom åtgärdsprogrammet skedde en samordning av medlemsstaternas insatser tillsammans med FAO. Dessutom beviljades anslag till 21 transnationella samarbetsprojekt med deltagande från genbanker, forskningsinstitutioner och andra intressenter. Av samarbetsprojekten gällde ett projekt skogsgenetiska resurser, 16 projekt jordbruksväxters genetiska resurser och 4 projekt djurgenetiska resurser. Det totala projektstödet från kommissionen var cirka 10 miljoner ecu, vilket motsvarade drygt hälften av det belopp som enligt förordningen ansågs behövas för denna typ av aktiviteter. Dessutom genomfördes några möten med deltagande av berörda intressenter, bland annat enskilda organisationer.

I februari 2000 utarbetade en grupp oberoende experter en rapport om genomförandet av förordning 1467/94. Slutsatserna från den oberoende expertgruppens utvärdering kan sammanfattas på följande sätt:

Åtgärden bör behållas och utvidgas samtidigt som det skapas en bättre balans mellan projekt inom växtriket och inom djurriket (den avsedda fördelningen var vid programmets början växt- respektive djurprojekt i förhållandet 3:1)

Större tonvikt måste läggas vid bevarande *in situ*/på jordbruksföretag (bevarande i den miljö där resursen utvecklat sina särskiljande egenskaper) av genetiska resurser för både växter och djur

Ett ökat deltagande av icke-statliga organisationer måste stimuleras och främjas

Medlemsstaternas medverkan i vissa projekt kategorier bör öka

Samordning av nationella program för genetiska resurser bör vara en väsentlig del av förordningens mandat i framtida verksamheter

Rådet har som ett led i sin strategi för att integrera miljö och hållbar utveckling i den gemensamma jordbrukspolitiken begärt att det utarbetas ett nytt åtgärdsprogram (dok. 13078/99 av den 15 november 1999). I sitt meddelande "Åtgärdsplan för biologisk mångfald i jordbruket", KOM (2001) 162, Vol. III av den 27 mars 2001, föreslår kommissionen ett nytt gemenskapsprogram för bevarande, karakterisering, insamling och bevarande av genetiska resurser inom jordbruket. I sitt meddelande "Biovetenskap och bioteknik – En strategi för Europa" (KOM (2002) 27) tillkännager kommissionen sin avsikt att införa ett nytt gemenskapsprogram för de genetiska resurserna inom jordbruket. Med hänsyn till resultaten i det genomförda programmet, expertgruppens utvärdering, rådets begäran och

ovan nämnda kommissionsmeddelanden, har kommissionen föreslagit att åtgärden förnyas och att ett arbetsprogram inrättas för tiden 2004-2006.

Det nya åtgärdsprogrammet avses bli genomfört i form av riktade transnationella projekt, som utgör huvuddelen av programmet, och samordnade verksamheter. Vidare planeras följdåtgärder i form av informationsinsatser, seminarier, tekniska konferenser samt kunskapsspridning som främjar användning av resultaten på marknaden. Förtur kommer att ges till projekt som innebär användning av genetiska resurser för:

diversifiering av jordbruksproduktionen

förbättring av produkternas kvalitet

hållbar förvaltning och användning av naturresurser

förbättring av miljön och landsbygdsutveckling

identifiering av produkter för ny användning och nya marknader

Kommissionen skall komma med förslag på vilka åtgärder som skall prioriteras (på grundval av en oberoende expertbedömning) och svara för samordning av verksamheterna. Ett utkast till arbetsprogram med detaljerade mål och föreskrifter, som skall antas av kommissionen, kommer att utarbetas sedan förordningen trätt i kraft.

Kommissionen skall förlita sig på stöd från oberoende vetenskaplig och teknisk expertis för att genomföra gemenskapsprogrammet.

Förslaget innebär också att det skall inrättas en kommitté för genetiska resurser som skall bistå kommissionen.

Den gamla förordningen 1467/94 om bevarande, karakterisering, insamling och nyttjande av genetiska resurser i jordbruket upphör att gälla.

Totalt avsätts 10 miljoner euro för tiden 2004 - 2006. Gemenskapens bidrag till riktade projekt får inte överstiga 50 % av totalkostnaden för projektet. För samordnade projekt och följdåtgärder kan gemenskapen finansiera upp till 80 %. Övrig finansiering skall ske via deltagande grupper. Gemenskapen skall dock finansiera kostnader för projektbedömning, användning av tekniskt stöd och utvärdering med upp till 100% av totalkostnaden.

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förordningen är direkt tillämplig i Sverige. Några förändringar av dagens regelverk förutses inte behövas.

1.3 Budgetära konsekvenser

Kostnaden för EU-budgeten är enligt förslaget 9,48 miljoner euro för perioden 2004-2006 och 0,52 miljoner euro för perioden 2007-2011.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Sverige har en positiv inställning till att det föreslagna åtgärdsprogrammet kommer till stånd under förutsättning att det ryms inom nuvarande finansiella perspektiv. Den biologiska och genetiska mångfalden inom jordbruket utgör en oersättlig tillgång för en hållbar utveckling av jordbruksproduktionen och landsbygden. Bevarandet av de genetiska resurserna inom jordbruket bidrar också till att uppfylla målen i konventionen om biologisk mångfald, som godkändes på gemenskapens vägnar genom rådets beslut 93/626/EEG och ett bidrag till EU:s arbete med att uppfylla den globala aktionsplanen för växtgenetiska resurser som antogs i samband den internationella tekniska konferensen i Leipzig 1996. Den föreslagna förordningen är också i linje med det Internationella fördraget om växtgenetiska resurser för livsmedel och jordbruk, som antogs av FAO:s konferens i december 2001 och som väntas bli ratificerat av EU och dess medlemsstater.

I arbetet med att bevara och långsiktigt hållbart bruka genetiska resurser har varje land ett eget ansvar. Beträffande såväl växt- som djurgenetiska resurser finns emellertid ett behov av internationellt samarbete. I t.ex. de nordiska länderna har de nordiska genbankerna för jordbruksväxter och djur inneburit att genresursarbetet kunnat bedrivas på ett mera kostnadseffektivt sätt än om varje land skulle etablera egna genbanker. På motsvarande sätt kan betydande vinster fås genom samarbetsprogram på europeisk nivå, vilket bl.a. visades i de samarbetsprojekt som bedrevs under förordningen 1467/94

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Generellt väntas medlemsstaterna ha en positiv inställning.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionerna förväntas ha en positiv inställning till programmet.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Frågan har inte remissbehandlats.

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Ärendet kommer att behandlas i en rådsarbetsgrupp och i Agrifin. Det kommer läggas fram för Europaparlamentet för yttrande.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Den nya förordningen baseras på artikel 37 i EG-fördraget. Beslut fattas med kvalificerad majoritet.

3.3 Fackuttryck/termer
